

ת"פ 8633/04/15 - מדינת ישראל נגד פנחס דהן

בית המשפט המחוזי בבאר שבע
ת"פ 8633-04-15 מדינת ישראל נ' דהן(עציר)

בפני כבוד השופט אליהו ביתן
בעניין: מדינת ישראל
המאשימה

נגד
פנחס דהן (עציר)

הנאשם

גזר דין

כללי

1. לאחר שמיעת ראיות, זוכה הנאשם מעבירות תקיפת שוטר והפרעה לשוטר שיוחסו לו והורשע בעבירה של החזקת סמים שלא לצריכה עצמית, לפי סעיף 7 (א) ו- (ג) רישא לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש] התשל"ג-1973 ובעבירה של החזקת כלים, לפי סעיף 10 לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש] התשל"ג-1973.
2. בהכרעת הדין נקבע, כי הנאשם החזיק קוקאין במשקל 15.98 גרם והירואין במשקל 30.91 גרם, במקום מסתור הסמוך לביתו ובביתו, שלא לצריכתו העצמית, והחזיק בביתו שני מאזניים, ככלים המשמשים להכנת סם שלא לצריכה עצמית.

טענות הצדדים

1. ב"כ המאשימה ציינה את קביעות הכרעת הדין. עמדה על הערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות ועל עוצמת הפגיעה בהם; על מדיניות הענישה הנוהגת; ועל נסיבות ביצוע העבירות; ועתרה לקבוע כי מתחם העונש ההולם לעבירות שביצע הנאשם נע בין 4 ל- 7 שנות מאסר. אשר לעונש הראוי לנאשם בתוך מתחם העונש האמור, עתרה להטיל על הנאשם מאסר ברף הגבוה של המתחם, ובנוסף, מאסר על תנאי ארוך ומשמעותי, פסילת רישיון נהיגה, פסילה על תנאי של רישיון נהיגה, וקנס גבוה. הפנתה לפסיקה, הגישה את המרשם הפלילי של הנאשם ואת גזר הדין שניתן על הנאשם בת.פ. 8780-04-13, וציינה כי לנאשם הרשעות קודמות רבות, בין היתר בעבירות דומות.
2. ב"כ הנאשם טען, כי מידת הפגיעה בערכים החברתיים כאן פחותה מזו אליה טוענת המאשימה, שכן, הנאשם

הורשע בעבירה של החזקת סם שלא לצריכה עצמית ולא בעבירה של סחר בסם. עוד טען, כי טענות המאשימה על ההשפעות הרחבות של הסמים על הציבור, כמפורט בטיעוניה לעונש, אינן מבוססות וכי באותה מידה הוא יכול לטעון שתופעת השימוש הנרחב בסמים עברה מן העולם, בין היתר בשל מיגורה והגברת המודעות בציבור על סכנות השימוש בסמים. הוא הוסיף וטען, כי מדיניות הענישה מקלה מזו שהמאשימה טוענת, והפנה לפסיקה. ביקש לקבוע כי מתחם העונש ההולם את העבירות שביצע הנאשם, בנסיבותיהן, נע בין 6 ל- 24 חודשי מאסר. אשר לנסיבות ביצוע העבירות, טען, כי הסם נתפס בסמוך לביתו של הנאשם, ולא במקום הנגיש לציבור הרחב; כמות הסם איננה גדולה, והמאשימה לא הוכיחה את שווי של הסם וכוונה ממשיית של הנאשם למכור אותו. בהתייחס לנסיבותיו של הנאשם, ציין כי הנאשם בן 52. גדל בתנאים קשים ומורכבים. מגיל צעיר חווה אלימות מצד אביו, נאלץ לעבור בין מסגרות חוץ ביתיות, התחבר לחברה שולית והחל להשתמש בסמים. בשנות ה- 90 הסתיימה מערכת יחסים זוגית משמעותית שניהל הנאשם, והדבר היווה אירוע משברי עבורו והעצים את התמכרותו לסמים. והנאשם החל לצרוך סמים מסוג הרואין וקוקאין. טען, כי הנאשם עייף מאורח חייו ומעוניין לערוך שינוי משמעותי. אשר לקנס, טען, כי המאשימה לא הצביעה על מתחם קנס הולם, ושמעיון בפסיקה עולה כי במקרים בהם לא עלתה תועלת או הפקת רווח כלכלי ממשי ולא הוכח שווי הסם, הוטלו קנסות בגובה של אלפי שקלים בודדים. עוד הוסיף, כי הנאשם לא עובד בעבודה קבועה והוא מתקיים מקצבת הכנסה ומעזרה של בני משפחתו ושהטלת קנס משמעותי עליו עלולה לפגוע במשפחתו או לגזור עליו מאסר לתקופה ארוכה מזו שבית המשפט התכוון להטיל עליו.

3. הנאשם תיאר את קורותיו, סיפר כי ריצה שנות מאסר, שיתף כי רוצה לערוך שינוי בחייו וביקש את התחשבות בית המשפט.

דין והכרעה

1. הנאשם החזיק, במקום מסתור הסמוך לביתו ובביתו, 15.98 גרם קוקאין ו- 30.91 גרם הרואין, ארזים בעשרות אריזות, שלא לצריכתו העצמית, והחזיק בביתו שני מאזניים, ככלים המשמשים להכנת סם שלא לצריכה עצמית.

2. השימוש בסמים גורם לפגיעות מגוונות, במספר מעגלים. בראש וראשונה הוא פוגע במשתמש, בבריאותו - הפיזית והנפשית - ובתיפקודו, כאדם וכפרט במעגלי חייו השונים. הוא פוגע בסביבתו הקרובה של המשתמש, הסובלת מתיפקודו הלקוי והעומסת על גבה את הצורך לטפל בו. והוא פוגע בחברה בכללה, חושף אותה לעבירות רכוש ואלימות המתבצעות על ידי התלויים בסם, הזקוקים לכסף לצורך מימון רכישתו, חושף פרטים בחברה לסכנת ההצטרפות למעגל המשתמשים בסם ולמעגל התלויים בו, ומחייב את החברה לטפל במי שבעקבות השימוש בסם הופך לחולה או לנזקק.

ממילא, מי שמחזיק סמים לשם הפצתם, תורם ליצירתן ולהתגברותן של הפגיעות המתוארות.

3. הערכים המוגנים בעבירות הסמים הם בין היתר שלום הציבור ובטחונו, החוסן החברתי, ובריאות הפרט והציבור.

ככל שהסם קשה יותר וכמותו רבה יותר, כך גדלים נזקיו וסכנתו. כאן, המדובר בכ- 16 גרם קוקאין וכ- 31 גרם הרואין. על מנת לסבר את האוזן יוזכר, כי החוק קובע חזקה שהחזקת הירואין או קוקאין במשקל העולה על 0.3 גרם, מיועדת שלא לצריכתו העצמית של המחזיק. (ראה סעיף 31(3) והתוספת השניה, לפקודת הסמים המסוכנים (נוסח חדש), התשל"ג-1973)

סם ההרואין שייך לקבוצת האופיאטים, המשתייכת לקבוצת הסמים המדכאים את מערכת העצבים המרכזית. התמכרות להרואין פועלת במנגנונים של סבילות (tolerance) ותלות (dependence) ביחסלצריכת החומר, כלומר, אותו חומר באותה כמות ישפיע על המשתמש בו פחות ופחות בשימוש חוזר. אופיאטים גורמים לצרכני הסם סבילות חסרת גבולות, וכך ייתכן שמשתמשים יצרכו מינון הגבוה פי 10 מהמנה הראשונה שצרכו, בתוך חודש בלבד מתחילת השימוש הקבוע. כך, המכורים לאופיאטים צורכים הרואין תחילה לשם ההנאה, ובהמשך, לאחר ההתמכרות והיעדר תחושת הנאה, בעיקר כדי להקל על הכאב הגופני והנפשי שבתסמונת הגמילה. אחת הסכנות החמורות בשימוש בסם ההרואין היא צריכת מנת יתר. מנת יתר של הרואין יוצרת שיבושים חמורים במנגנוני הפיקוח של המוח, עד כדי קריסה מוחלטת של מערכת העצבים. בהיעדר טיפול חירום, אדם שצרך מנת יתר ימות עד מהרה, לרוב עקב בצקת ריאות. בנוסף, בקרב המשתמשים בהרואין בהזרקה, נשקפת סכנה גדולה להידבקות במחלות זיהומיות, שהחמורות ביותר הן דלקת כבד נגיפית לסוגיה ואיידס. שיעור הלוקים בצהבת לסוגיה בקרב מכורים להרואין גבוה בעשרות אחוזים בהשוואה לשיעורם בכלל האוכלוסייה (מתוך אתר הרשות למלחמה בסמים)

לסם הקוקאין נודעת השפעה הרסנית במיוחד, על גופו ועל נפשו של המשתמש.

"הקוקאין הוא אחד הסמים הגורמים להתמכרות החזקה ביותר. בעקבות הפסקת השימוש בקוקאין חלים שינויים ברורים בהתנהגות המשתמש כגון תחושת נמנמת, חוסר שקט, חרדה, דיכאון וירידה בפעילות הגופנית. צרכני קוקאין בשלבי גמילה מעידים על כך שההתמכרות לסם השפיעה על התנהגותם במשך מספר שבועות, ואפילו חודשים, לאחר הפסקת השימוש בו. במקרים רבים דווחו על התפרצויות של התנהגויות היסטוריות ופסיכוטיות או התקפי חרדה, דיכאון ופאניקה. לקוקאין ולקראק השפעות מהירות על פעילות המוח והתנהגות המשתמש: ערעור מערכת העצבים המרכזית, ערנות יתר עד לכדי עצבנות וחוסר שקט נפשי, לתחושה של יכולת פיסית מוגברת.

משתמשים בקוקאין נוטים להגדיל את המנה שהם צורכים. תופעות כמו כאבי ראש, רעד, עוויתות, תוקפנות, חרדה ופחד הולכות ומתגברות עקב הגדלה תדירה של מנות הסם...". (ע"פ 6029/03 מדינת ישראל נ' גולן שמאי, פ"ד נח(2), 734 בעמ' 739)

4. האינטרס הנגדי העיקרי העומד אל מול שלל הרעות החולות הנגרמות מצריכת הסמים, הוא תאוות הבצע של המעורבים בשרשרת הפצת הסמים, המעוניינים להרחיב ככל הניתן את מעגל צרכני הסמים ולהגדיל את כמויות הסם הנצרכות, על מנת להגדיל את רווחיהם.

"לעולם נזכור עבירת סמים מה היא, ומה הם ערכי-החברה שאנו נדרשים להגן עליהם. מעבר מזה עומדים המערערים - הם ואחרים שכמותם - אנשים שעניינם אל בצע-כסף, ומעבר מזה עומדים צרכני הסם, אנשים אומללים שגופם ונפשם מכורים לסם. אותם עלובים תלו עצמם בסם, ואנשים רעים כמערערים מנצלים תלות זו עד-תום לגריפת כסף-רע לכיסיהם. המערערים מוכרים סם-מוות למי שמכרו את גופם לסם, ועל עיסקאות-מכר אלו זוכים הם בתמורה כספית. למותר להזכיר את שרשרת העבירות הנדרשת מעיסקאות הסם: צרכנים שאין הפרטה מצויה בכיסם פושטים על אחרים, שודדים אותם, פורצים לבתיהם, תוקפים אותם, והכל כדי להשיג מימון לרכישתו של הסם. המערערים אינם חבים, כמובן, מבחינה משפטית בעבירות שעוברים אחרים, אך לעת גזירת העונש נביא כל אלה במניין".-
השופט חשין בע"פ 4998/95 מדינ"י נ' גומז קרדוסו- פ"ד נ"א (3) 769, 787.

5. בהתחשב בסוגי הסמים שהחזיק הנאשם, בכמותם, ובנוזקי השימוש בהם, הרי שמידת הפגיעה בערכים החברתיים המוזכרים, משמעותית מאוד.

6. מדיניות הענישה הנוהגת מאז ומתמיד בעבירות הסמים החמורות, כמו עבירת החזקת סמים שלא לצריכה עצמית, הינה של החמרה.

"על חומרתה המופלגת של עבירת החזקת סמים מסוכנים שלא לצריכה עצמית אין צורך להכביר מילים, ולא כל שכן כך הוא כאשר מדובר בכמות כה גדולה של סמים מסוג זה. הענישה בעבירות מסוג זה נועדה, קודם לכול, לשרת את מטרת הגמול לעברין על עיסוק בסם העלול לסכן חיי אדם ולפגוע בבריאות המשתמשים בו; שנית, על העונש להעביר מסר חד-משמעי של הרתעה ביחס לעבריינים פוטנציאליים, ולשמש אות אזהרה אפקטיבי לכל מי שמתכוון לקחת חלק במערכת ההעברות והסחר בסמים, תהא אשר תהא הפונקציה אותה הוא ממלא בשרשרת זו של העברת הסם מיד ליד"- ע"פ 211/09 אזולאי נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 22.06.2010)

7. הלכה למעשה, עונשי המאסר בפועל המוטלים על החזקת עשרות גרמים של הירואין או קוקאין, נעים בטווח שבין שלוש לחמש שנים.

"מסקירת הפסיקה בנושא עולה, כי אמנם קיים גיוון רב בענישה, אולם במקרים העוסקים בהחזקת סם מסוכן מסוג הרואין או קוקאין שלא לצריכה עצמית, בכמות של עשרות גרמים, נע טווח הענישה בין שלוש לחמש שנות מאסר -" ע"פ 4592/15 אשר מסעוד פדידה נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 08.02.2016)

בע"פ 1313/14 גמאל בהיתימי נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 09.06.2015) הורשע המערער בהחזקת סם מסוכן מסוג קוקאין במשקל של **50 גרם**, ונדון ל **42 חודשי מאסר**, ובנוסף **הופעל, במצטבר, מאסר על תנאי של 10 חודשים**.

בית המשפט העליון דחה את הערעור וקבע-

"עסקינן בסם מסוג קוקאין ובמשקל של כחמישים גרם. אלו נתונים שמצדיקים עונש חמור. המערער אף בעל עבר פלילי עשיר. הוא הורשע 13 פעמים בעבירות שונות, רבות מהן עבירות סמים, ונדון בעבר למאסרים באורכים של ממש - למשל, בתיק אחד ארבעים חודש, ובתיק אחר עשרים ושישה חודש. העבירה בתיק זה בוצעה כאשר תלוי ועומד כנגדו מאסר על תנאי בן עשרה חודשים. הוא השתחרר מעונש מאסר קודם רק כחודשיים לפני ביצוע המעשה. יש ממש בטענת בא כוח המדינה לפיה המסקנה המתבקשת היא שהעונשים שגזרו עליו עד כה לא הרתיעוהו. יוצא כי העונש חייב לשקף הן שיקולי הרתעה כללית, והן שיקולי הרתעה פרטנית. התוצאה היא שעל אף שתקופת המאסר הכולל שנגזרה על המערער איננה קצרה, אין בה כדי להצביע על סטייה מתחום שיקול הדעת הראוי באופן שמצדיק קבלת הערעור."

בע"פ 1932/15 פיליפ בן סעדון נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 17.04.2016) המערער **הורשע על פי הודאתו** בהחזקת כ- **26 גרם קוקאין, 446 כדורי אקסטזי וכ- 400 גרם חשיש**. בית המשפט המחוזי גזר עליו **42 חודשי מאסר** בפועל והוא ערער על חומרת עונשו. בית המשפט העליון דחה את הערעור וקבע -

"רמת הענישה שנקבעה בפסקי הדין שאוזכרו לעיל ובפסקי דין אחרים, כשמדובר בהחזקת סמים מסוכנים, שלא לצריכה עצמית, בכמות של עשרות גרמים, נעה בין 3 ל-5 שנות מאסר, לצד הטלת קנס כספי. בנסיבות אלה, אין בעונש שהושת על המערער חריגה מרמת הענישה המקובלת בעבירות דומות, ולפיכך אין בסיס להתערבותנו בעונש כערכאת ערעור."

בע"פ 8820/14 זהר שחר נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 17.05.2015) החזיק המערער בביתו סם מסוג **חשיש לצריכה עצמית במשקל כולל של 3.74 גרם וסם מסוג קוקאין במשקל של כ- 112 גרם, שלא לצריכתו העצמית. הנאשם הודה במיוחס לו** במסגרת הסדר טיעון בגדרו התביעה הגבילה עצמה לעתירה ל-3 שנות מאסר בפועל. בית המשפט קבע שמתחם העונש ההולם נע בין 3 ל-5 שנות מאסר והטיל עליו **36 חודשי מאסר בפועל**.

בית המשפט העליון דחה את הערעור וקבע-

"אין בעונש שהושת על המערער כל חריגה מרמת הענישה המקובלת בעבירות דומות, ולפיכך אין בסיס להתערבותנו בעונש כערכאת ערעור. **רמת הענישה שנקבעה בפסקי הדין שאוזכרו לעיל ובפסקי דין אחרים, כשמדובר בהחזקת סם מסוג הירואין או קוקאין, שלא לצריכה עצמית, בכמות של עשרות גרמים, נעה בין 3 ל-5 שנות מאסר, כך שעונשו של המערער אינו סוטה לחומרה מרמת ענישה זו. לכך יש להוסיף את עברו הפלילי של המערער, אשר הורשע, בין היתר, בעבירות סמים שלא לצריכה עצמית, איומים, הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, וכן בנשיאה והובלת נשק שלא כדין."**

בע"פ 6277/14 אברהם משלטי נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 02.02.2015) המערער **הורשע על פי הודאתו** בהחזקת סם מסוכן מסוג **קוקאין** במשקל של כ- **51 גרם**, שקיות ניילון קטנות גזורות ומשקל אלקטרוני. בבית המשפט המחוזי נקבע מתחם עונש של 3-5 שנות מאסר ונגזרו על המערער **4 שנות מאסר בפועל** וכן שנה נצברת של מאסר על תנאי **ובסך הכל חמש שנות מאסר**, ו-12 חודשי מאסר על תנאי.

עמוד 5

בית המשפט העליון דחה את הערעור וקבע- "המתחם שנקבע והעונש אינם חמורים יתר על המידה".

בע"פ 5374/12 שלמה אברג'יל נגד מדינת ישראל (פורסם בנבו, 09.01.2013), הורשע המערער, על פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון, בהחזקת סם מסוג קוקאין במשקל של כ- 43 גרם שלא לצריכה עצמית ונדון ל- 36 חודשי מאסר בפועל. הוא ערער על חומרת עונשו ובית המשפט העליון דחה את ערעורו וקבע כי העונש שהוטל עליו איננו חורג ממדיניות הענישה המקובלת בעבירות דומות.

בע"פ 810/11, רועי שודגוקר בורגרקר נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 19.5.2011) נדחה ערעורו של נאשם שנדון ל- 36 חודשי מאסר בפועל, לאחר שהורשע על פי הודאתו בהחזקת סם מסוכן מסוג הרואין במשקל של כ- 59 גרם.

בע"פ 4938/00, כרים זידאן נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 07.06.2001) בית המשפט העליון דחה ערעור על חומרת העונש, של נאשם צעיר, בעל עבר נקי, שנדון ל- 4 שנות מאסר בפועל, על החזקת כ- 52 גרם הרואין ומאזניים אלקטרוניים לשקילת סם.

8. סמים אינם פריט איסוף המוחזק להנאה מעצם החזקתו או הצגתו, אלא מוצר צריכה, די יקר, הנסחר בשוק של היצע וביקוש. חזקה על מי שמחזיק בו בכמות מסחרית, שהוא עושה זאת לשם סחר בו. משכך, אין הבדל עקרוני מהותי בין חומרת מעשה ההחזקה בסם לשם סחר בו, לחומרת מעשה הסחר בסם. שני המעשים נועדו בסופו של דבר לסחר בסם. המדובר בשלבים עוקבים על פני אותו מסלול. כמובן שכאשר הסמים נתפסים לפני העברתם לאחר, הנזק שבהגעת הסם אל הצרכן נמנע, אך הדבר איננו מפחית מחומרת מעשה המחזיק, שתפיסת הסם שהוא החזיק נכפתה עליו ולא ניזומה על ידו. העונש הקבוע לצד עבירת הסחר בסמים, הוא אותו עונש הקבוע לצד החזקתם שלא לצריכה עצמית. והענישה המוטלת על עבירות החזקת סם שלא לצריכה עצמית אינה שונה מזו המוטלת על סחר בסם.

לחיזוק הדברים, אתלה באילן גבוה ואביא את דבריו הקולעים של כב' המשנה לנשיאה, השופט רובינשטיין, בע"פ 6277/14 שהובא לעיל, המדברים בעדם -

"אין צורך בניחוש יתר כדי להניח כי הקוקאין שנתפס ולצדו שקיות הוכן למטרות מסחריות, להרעיל את הזולת, וזו גישת המחוקק בדברו בהחזקת סמים שלא לצריכה עצמית, אשר העונש המירבי עליה הושווה לשל סחר."

9. באשר לנסיבות ביצוע העבירות -

החזקת הסמים והמאזניים בנסיבות, מחייבות פעולות מקדימות ומבחינה זו יש לראות בהן כעבירות מתוכננות; בהתחשב בסוג הסם ובכמותו ובמטרת החזקת המאזניים, הרי שהנזק שהיה צפוי להיגרם ממעשי הנאשם

בהתפתחות הרגילה של הדברים, הינו משמעותי; בפועל, הסם והמאזניים נתפסו על ידי המשטרה וממילא הסמים לא הגיעו לצרכנים; הנאשם ביצע את העבירות בעצמו, לבדו; הנאשם ביצע את העבירות לשם הפקת רווח כספי.

10. ב"כ הנאשם הפנה למספר רב של פסקי דין וטען, שיש ללמוד מהם, כי מדיניות הענישה הנהוגה בנסיבות דומות ואף חמורות יותר מענייננו הינה של ענישה קלה בהרבה מזו הנתענת על ידי התביעה, וכי מתחם העונש ההולם למעשי הנאשם נע בין 6 ל- 24 חודשי מאסר.

עיון בפסקי הדין מלמד, כצפוי, שהעונשים שהוטלו במסגרתם הושפעו מנתונים ונסיבות קונקרטיים.

כך למשל, בחלק מהמקרים דובר בנאשמים נעדרי עבר פלילי (ע"פ 5065/15; 4592/15; 2646/15; רע"פ 1424/15 ועוד), בחלק מהמקרים דובר בנאשמים שהיו מכורים לסמים שעברו הליכי שיקום (רע"פ 894/16; רע"פ 5354/12), בחלקם צוין כי העונשים שהושטו קלים אך לא מצדיקים החמרה של ערכאות הערעור או שהעונש הוחמר באופן מתון בשל שיקולים שונים ואי מיצוי הדין בערכאות ערעור (עפ"ג 42315-05-13) וכו'.

הסניגור ציין כי בעפ"ג 23389-07-13 סיאח נ' מדינת ישראל, הוטלו 30 חודשי מאסר על החזקת 39 גרם הירואין. עיון בפסק הדין של בית המשפט המחוזי מלמד, כי הנאשם החזיק בשתי שקיות שבכל אחת מהן היתה אבקה במשקל של כ- 20 גרם. התביעה הצהירה בבית משפט השלום כי ריכוז הסם באחת משתי השקיות היה נמוך ובית המשפט הטיל על הנאשם את העונש שהטיל בהנחה שהוא החזיק רק כ- 20 גרם הירואין. עוד יש לציין, כי עונש המאסר הכולל שהוטל על הנאשם עמד על 42 חודשים.

הסניגור ציין כי בע"פ 4757-09-12 דהן נ' מדינת ישראל, המערער נדון ל- 12 חודשי מאסר "בגין החזקה של כ- 40 גרם קוקאין ב- 3 מקומות שונים". עיון בפסק הדין מלמד שתיאורו של הסניגור איננו מדויק. בפועל, המערער שם הורשע בהחזקת קוקאין, במקום אחד, במשקל של 14.2 גרם ברוטו שהמשקל נטו שלו עמד על כ- 3 גרם בלבד.

11. המניע לביצוע עבירות הסחר בסמים והחזקת הסמים שלא לצריכה עצמית הינו הפקת רווח כספי. משכך, ראוי להטיל על מבצעייהם גם ענישה כספית.

"אשר לעונש הקנס - צודקת התובעת המלומדת בטענתה, כי בעבירות הקשורות בסחר בסמים, מן הראוי הוא כי יוטלו עונשים כספיים, אשר יש בהם כדי לסכל את כוונת הרווח הכרוכה בעבירות הסמים. עבירות הסחר בסמים מבוצעות לשם השגת רווחים, תוך התעלמות אכזרית מהסיכון הרב לציבור הטמון בהפצת הסם. לפיכך, הנהיג המחוקק אמצעים לפגיעה ברכושם של סוחרי סמים, ואלה הם חילוט הרכוש, וכמובן הטלת קנסות כספיים גבוהים. כך ראוי להעניש בגין סחר בסמים ובגין החזקת סמים שלא

לצריכה עצמית בדרך-כלל. - ע"פ 1872/98 מוחמד אבו-טאלב נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 03.06.1999)

"ככלל, בעת ענישתם של העוסקים בסחר בסמים, יש ליתן משקל גדול לשאלת הרווח הכלכלי שנצמח מהעבירות. הסיבה לכך היא אופיין של עבירות אלה - הסחר בסם ולא השימוש של האדם הבודד - שכל כולן סובבות סביב בצע כסף. ענישה כלכלית מחמירה תורמת להרתעה של העבריין הספציפי ולהרתעת הרבים, והיא מהווה את תשובת המשקל ההולמת לעבירות כגון דא (ראו ע"פ 2996/09 פלוני נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה שח (11.05.2011); ע"פ 5104/06 אנזור בניירישליל נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 14 (21.5.2007)). לכן יש הגיון, על פי אמת המידה של הלימת העונש, בהטלת קנס ובחילוט, גם אם נגזר על נאשם מאסר של מספר שנים. - ע"פ 100/14 מדינת ישראל נ' סימנטוב מחטיב (פורסם בנבו, 10.12.2014)

12. גובה הקנס מושפע משיקולים שונים ובהם, סוג הסם וכמותו, שוויו הכספי, הרווח שניתן להפיק ממכירתו, ועוד, ובסופו של דבר הקנס אינו עומד בפני עצמו אלא הוא מרכיב בעונש הכולל - האמור לשמור על יחס הולם לחומרת מעשה העבירה ולמידת אשמו של הנאשם - שביחס אליו יש לתת את הדעת גם ליכולתו של הנאשם לעמוד בו.

באופן מעשי, הקנסות המוטלים על החזקת עשרות גרם הרואין או קוקאין שלא לצריכה עצמית, הם בסדרי גודל של עשרות אלפי שקלים.

13. בהתאם לצורך לקיים יחס הולם בין חומרת מעשי העבירות בנסיבותיהם ומידת אשמו של הנאשם ובין העונש שיוטל; ובהתחשב בערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות; במידת הפגיעה בהם; במדיניות הענישה הנהוגה; ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירות; אני קובע כי מתחם העונש ההולם לעבירות שביצע הנאשם הוא מאסר בפועל בין 3 ל- 5 שנים וקנס בטווח שבין 10,000 ל- 50,000 ₪.

14. הנאשם בן 53. עברו הפלילי יוצא דופן בחומרתו. לחובתו עשרות הרשעות קודמות בעבירות רכוש, סמים, סחיטה, אלימות נגד שוטרים ועוד. 18 פעמים הוא נדון לעונשי מאסר ותקופות המאסר שנגזרו עליו מצטברות ללמעלה מ- 27 שנים (!). לא אחת רואים שעם השנים עבריינים מתעייפים מדרכם וממתנים את פעילותם העבריינית ואולם גיליון הרשעותיו של הנאשם מעיד כי הוא מתמיד בעבריינותו גם בשנותיו המבוגרות. ב- 19 השנים האחרונות, מאז 1997, הנאשם הורשע 8 פעמים בעבירות סמים חמורות ותקופות המאסר שנגזרו עליו בגיןן מצטברות לכדי 17 שנים. את העבירות כאן הוא ביצע שלושה חודשים בלבד לאחר שחרורו מ- 22 חודשי מאסר על עבירות של החזקת סמים שלא לצריכה עצמית ושיבוש מהלכי משפט, שנסיבותיהן דומות מאוד לנסיבות ענייננו. גם שם הוא החזיק סמים קשים בחצר האחורית של ביתו וגם שם שוטרים שהיו בתצפית עליו ראו את מעשיו ותפסו אותו בכף והוא ניסה להשליך את הסם.

העובדות המתוארות מדברות בעד עצמן ומלמדות שהנאשם בחר בעבריינות, ובמיוחד בעיסוק בסמים, כמשלח יד וכדרך חיים.

15. החזרתיות רבת הפעמים, לאורך שנים ארוכות, פעם אחר פעם, על עבירות סמים חמורות, מעמידה את הנאשם כאדם מסוכן לחברה. דומני כי נתוני העבריינות של הנאשם בתחום עבירות הסמים הקשות, מצדיקים עקרונית לקבוע לגביו כי יש חשש ממשי שהוא יחזור ויבצע עבירות ושהחמרה בעונשו והרחקתו מהציבור נדרשות כדי להגן על שלום הציבור - המצדיק חריגה לחומרה ממתחם העונש ההולם, כפי שניתן לעשות על יסוד הוראת סעיף 40ה' לחוק העונשין. אולם, התביעה נמנעה מלבקש זאת ובנסיבות אינני מוצא לנכון לנקוט בצעד זה. מכל מקום, נתונים אלה הם בעלי משמעות בקביעת העונש הראוי לנאשם בתוך מתחם העונש ההולם.
16. הכלל הוא שבעבירות החמורות, ובכללן עבירות הסמים הקשות, הבכורה נתונה לשיקולי הגמול וההרתעה והמשקל הניתן לנסיבות האישיות של הנאשם, קטן אם בכלל.
17. בנסיבות המקרה ובהתחשב בעבריינותו רבת השנים של הנאשם ובעונשי המאסר שנגזרו עליו, אינני סבור שיש לתת משקל לפגיעת עונש המאסר בנאשם בכלל ובפרט בהתחשב בגילו. אדרבא, הנאשם אדם מבוגר, שקול ומנוסה, הוא בוחר את בחירותיו ונושא באחריות עליהן. המעשים עליהם הוא נותן את הדין אינם מעשי רשלנות או כאלה שנעשו מתוך רתחת רגש ספונטנית, אלא מעשים מתוכננים ומכוונים, הנעשים מתוך מודעות ובחירה.
- הנאשם לא נטל אחריות על מעשיו ולא רק שהוא לא שיתף פעולה עם רשויות החוק אלא שהוא גם האשים את המשטרה בכך שהיא זו שהניחה את הסמים במקום בו הם נמצאו, או שהיא ידעה על כך שהסמים הושטלו שם על ידי אחר. טענה זו כמו הגנתו בכלל, חסרות יסוד. אמנם, זכותו המלאה של נאשם לנהל משפט ודבר זה לא נזקף בשום אופן לחובתו, אך בנסיבות כאלה הוא איננו יכול ליהנות מההתחשבות הניתנת למי שנטל אחריות על מעשיו ולמי ששיתף פעולה עם רשויות החוק.

אורח חייו העברייני של הנאשם נמשך לאורך שנים רבות ופוגע בחברה.

נסיבות חייו של הנאשם לא היו קלות והוא גדל בתנאים לא פשוטים ובעזובה, אולם, במשך שנים הוא קיבל הזדמנויות חוזרות ונשנות מבתי המשפט בפניהם הוא נדון, אשר נמנעו מלהטיל עליו עונשי מאסר, וגם במשפטו האחרון - ת.פ. 8780-04-13 - ההגנה טענה את נסיבות חייו ובית המשפט התחשב בהן להקלת עונשו של הנאשם. יש גבול כמה ניתן למחזר טיעון מסוג זה, במיוחד כשמדובר בנאשם הנמצא בעשור השישי של חייו וכשהנסיבות הנטענות לקולה התרחשו לפני שנים רבות מאוד.

הנאשם אמר בדבריו לעונש "היה לי מספיק זמן לחשוב מה אני הולך לעשות עם החיים שלי. המוטו שהפנמתי הוא שהפשע לא משתלם והמוטו הזה הולך להיות נר לרגלי".

אינני סבור שיש לתת משקל ממשי להצהרות הנאשם. בעניינים אלה העיקר הוא המעשה ולא ההצהרה המילולית.

במשפטו הקודם, בו הורשע בהחזקת קוקאין שלא לצריכה עצמית ונדון ל- 22 חודשי מאסר בפועל (ת.פ. 8780-04-13) הנאשם אמר דברים דומים - "...אני מקווה שזה מאסרי האחרון. הפעם הגעתי לתובנות אחרות. המאסר הזה נתן לי לשנות את צורת החשיבה שלי... ההודאה שלי מצביעה על תובנות חדשות... מבקש הזדמנות אחרונה שאני אנצל אותה" - והנה, לא עברו שלושה חודשים מאז שחרורו מהמאסר והוא שב וביצע עבירות סמים חמורות.

18. משמעות הקביעה שמתחם העונש ההולם למעשי העבירות שביצע הנאשם נע בין 3 ל- 5 שנות מאסר הינה בין היתר, שעקרונית, מעשי העבירות של הנאשם כשלעצמם, יכולים לסבול כל עונש הנמצא בתחום המתחם האמור.

קביעת העונש המתאים לנאשם בתוך מתחם העונש ההולם, מושפעת מנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות ובסופו של דבר העונש צריך להלום את המעשה בנסיבותיו ואת מידת אשמו של הנאשם.

כאן, מעשי הנאשם בנסיבותיהם, חמורים, ואשמו של הנאשם רב. עברו הפלילי יוצא דופן בחומרתו. הוא יכול להצדיק עקרונית סטיה לחומרה ממתחם העונש ההולם ובוודאי שהוא יכול להצדיק קביעת עונשו של הנאשם ברף הגבוה של מתחם העונש ההולם. ואין לזכות הנאשם נתונים ונסיבות שבכוחם להצדיק, למרות זאת, הקלה של ממש בעונשו.

לא למותר לשוב ולהזכיר, שהעונש המירבי הקבוע לכל אחת מעבירות הסמים בהן הורשע הנאשם - החזקת סם שלא לצריכה עצמית והחזקת כלים המשמשים להכנת סם שלא לצריכה עצמית - הינו 20 שנות מאסר.

19. נראה לי שיש מקום להקל במידת מה בתקופת המאסר של הנאשם, בהתחשב בכך שהוא נתון במעצר, שתנאיו קשים משל מאסר, מזה כ- 16 חודשים.

20. נוכח כל האמור, אני דן את הנאשם לעונשים הבאים:

א. 57 חודשי מאסר בפועל, מיום מעצרו 29.03.15.

ב. 18 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו מהמאסר, שלא יעבור עבירת סמים שהיא פשע.

ג. קנס בסך 15,000 ש"ח או 45 ימי מאסר תחתיו.

21. במסגרת הכרעת הדין, התייחסתי בין היתר לזימון המומחית המשטרית שנתנה חוות דעת לגבי הסמים שנתפסו, לחקירה בבית המשפט על ידי ההגנה, וצינתי כי הדבר היה בלתי מוצדק ושבנסיבות נראה כי מוצדק להטיל בשל כך הוצאות על ההגנה, על פי סעיף 26(ב) לפקודת הראיות. הסנגוריה הציבורית המחוזית והסנגור שייצג את הנאשם התבקשו להתייחס לכך בכתב במסגרת טיעוני הצדדים לעונש והם עשו זאת. בין יתר טענותיהם, עלתה הטענה כי האפשרות להטיל הוצאות בנסיבות כאלה מופנית כלפי "בעל דין" ולא כלפי הסנגור המייצג אותו ובודאי שלא כלפי הסנגוריה הציבורית כגוף, והסנגור טען בין היתר כי "כל פעולה בהגנתו של הנאשם, לרבות זימונה של המומחית והשאלות שזו נשאלה, וכל קו ההגנה נוהל באופן ישיר על ידי הנאשם..". וטען, כי הנאשם עצמו לא הוזר אודות ההשלכות האפשריות של זימון המומחית לחקירה בבית המשפט. אינני סבור שזה המקום המתאים להעמיק בסוגיה ולקבוע בה מסמרות, אולם על רקע טענתו העובדתית של הסנגור בדבר מעורבותו הרבה של הנאשם בניהול המעשי של ההגנה, הטענה כי במקרה זה יש לקבל את עמדת הנאשם קודם ההכרעה בנושא ההוצאות, מתקבלת על הדעת. בנסיבות הענין לא מצאתי לנכון לעכב את מתן גזר הדין על מנת לאפשר לנאשם להגיב בכתב לאפשרות שיוטלו עליו הוצאות, בסופו של דבר לב העניין אינו ההוצאות עצמן אלא ההתנהלות שברקע הדברים. הדברים המהותיים צוינו בהכרעת הדין ואיני מוצא צורך לחזור עליהם ולהתייחס על רקעם לטענות הסנגור והסנגוריה הציבורית. יש לקוות שהסנגור והסנגוריה הציבורית יקחו את ההערות לתשומת לבם ושבעתיד לא יהיה צורך לשוב ולהעלות את הסוגיה.

זכות ערעור תוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, י"ד תמוז תשע"ו, 20 יולי 2016, בנוכחות הצדדים.